

ELŐFIZETES

MELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések

Árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 154

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat.

Buvardul Regela Ferdinánd I. (Jósef főh.) 24.

TELEFON-SZÁM 154

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, október 21.

Ötmillió angol font.

(Kölcsönajánlat a kormánynak.)

A lei külföldi árfolyamának leromlását, mint ismeretes, főleg az idézte elő, hogy a román kormány nem tudta rendes időben beváltani külföldön elhelyezett kincstárjegyeinek szelvényeit. Take Jonescu külügyminiszter legutóbbi párisi tartózkodása alkalmával kijelentette, hogy a külföldi tartozások rendezésére újabb kölcsönöket vesz fel a kormány és közölte azt is, hogy Svájcban erre a célra már fel is vettek 40 millió frankot. A kormány akkor azt is elhatározta, hogy más erős valutájú országban is kölcsönt vesz fel és tárgyalásokat kezdett elsősorban angol pénzcsoportokkal. A tárgyalások elhúzódtak, mert az angol ajánlatok nem mutatkoztak megfelelőeknek. Most aztán azt jelentik Bucurestiből, hogy a pénzügyminiszteriumhoz egy angol konzorcium ajánlatot nyújtott be, amelyben közli egy adandó nagyobb kölcsön feltételeit. Az angol pénzcsoport 5 millió font sterlinget hajtandó az államnak kölcsön adni három és fél éves törlesztésre. A később megállapítandó kamat a nyolc és fél százalékot nem haladhatja meg. A törlesztést hat hónaponként egy londoni banknál köteles a kormány eszközölni. A kölcsönt az állam valamilyen új jövedelem rendszeresítésével, vagy az ország egyes termékeinek lekötésével garantálja. Utóbbiként főleg élelmiszerek, vagy faanyag jöhet számításba. A pénzügyminiszteriumban az ajánlatot általánosságban tárgyalások alapjául alkalmasnak tartják és a megbeszélések a kormány megbízottai és az angol pénzcsoport között meg is indultak. Remélik, hogy a kölcsönt hamarosan felveszik, a mai lei külföldi értékének alakulására kétségtelenül kedvezően fog kilátni.

Averescu Csernovicban.

(Az ország konszolidációjáért.)

BUCURESTI. A néppárt legutóbbi vidéki népgyűlésein a kormány egyes tagjai is megjelentek és éles hangon keltek ki a nemzeti párt regionalista törekvései ellen. A csernovici nagy népgyűlésen Averescu miniszterelnök, Negulescu közoktatásiügyi és Cudalbu mezőgazdasági miniszter is résztvett. A miniszterelnököt Bukovina minden állomásán lelkes fogadtatásban részesítették. Itz-kanyban hozzácsatlakozott Popovics Dori bukovinai miniszter, valamint Popovics Eusebius kamarai alelnök. Csernovicban óriási néptömeg várta az állomáson. Mircescu tábornok üdvözölte a hadsereg. Sandru polgármester a város nevében. Majd a felekeze-

tek képviselői járultak Avrescu elé, aki ezeket mondotta:

— Mint katona Nagyrománia megvalósításáért küzdöttem, most mint polgár a megnagyobbított ország konszolidációjáért harcolok.

Ghilezan Livius az erdélyiek

Ujból tárgyalnak.

BÉCS. A Wiener Tagblatt értesülése szerint Schober osztrák kancellár személyesen fogja vezetni a Magyarországgal folytatandó tárgyalásokat, amelyek felváltva Bécsben és Budapesten lesznek. A velencei szerződés határozatai értelmében Bécsben arra a jogi álláspontra helyezkednek, hogy a külügyi bizottság határozata nem jelenti a velencei egyezmény megváltoztatását, hanem csupán a végrehajtás módját akarja megállapítani. A megegyezés pontjai csak arról szólnak, hogy minek kell történnie, de nem mondják meg, hogyan kell a dolgokat megvalósítani. Erről tehát tárgyalni kell. Osztrák politikai körökben az a vélemény, hogy Ausztria 5000 főnyi antantkatonaságot kér a népszavazási területre és azt kívánja, hogy a magyar közigazgatási tisztviselőket hívják vissza.

BÉCS. Szombaton Schober osztrák kancellár tárgyal Benes cseh külügyminiszterrel.

BUDAPEST. Beavatott helyről jelentik, hogy az osztrák lapoknak az híre, mintha a velencei megállapodásokról Ausztria és Magyarország között újabb tárgyalások indulnának meg, valótlan. A velencei megegyezésben

névében üdvözölte a bukovinaiakat és kárhoztatta azt a szeparatikus szellemet, amely az erdélyi nemzeti párt vezéreit akciójukban vezeti. Ezután a miniszterelnök mondott nagy beszédet a regionalizmus ellen, az egység és közös munka szükségét hangoztatva.

Vagy a velencei egyezmény alapján vagy sehogy.

szó van Ausztria és Magyarország közötti újabb tárgyalásokról, de ezek csak akkor kezdődhetnek, ha Ausztria a velencei megegyezést ratifikálta.

BÉCS. A velencei egyezmény magyarázatára és végrehajtására vonatkozó megbeszélések a hét végén, de legkésőbb a jövő hét elején megindulnak. A tárgyalások befejezésével foglal újra állást az osztrák parlament és akkor adja meg a kormánynak a további utasításokat. A Wiener Allgemeine Zeitung véleménye szerint Ausztria a megszállási és határvédelmi költségek megtérítése címén egymilliárd osztrák koronát követel. Ausztria Nyugatmagyarországot vagy a velencei egyezmény alapján, vagy pedig egyáltalán nem kapja meg. Ezért nem utasította el a külügyi bizottság a velencei egyezményt és tovább tárgyal a kérdéssel.

RÓMA. Az Epoca a velencei konferenciával kapcsolatban azt hangoztatja, hogy a magyar-osztrák megegyezés után az olasz külpolitika kénytelen lesz irányt változtatni és ki kell egészülnie az olasz-magyar-osztrák megegyezésnek egy Németországgal kötendő gazdasági megegyezéssel.

A vád alá helyezett bolgár-kormány.

(Zsekov fővezér szenzációs vallomása.)

GRÁTZ. A Tagepostnak Jelenik Söfiából: A Radoszlavov kormány elleni bűnperben ma kihallgatták Tonseff volt pénzügyminisztert, aki kijelentette, hogy Radoszlavov miniszterelnök a bolgár kabinetnek 1916 szeptemberében megtartott történelmi nevezetességű ülésén azt mondotta, hogy a szerbek már benyomultak Bulgáriába. A minisztertanács erre elhatározta, hogy kibocsátja a háborus manifesztumot és megküldi Szerbiának a hadüzenetet. Feltűnést keltett Zsekov volt fővezér megjelenése, akit Romániából Söfiába való utazás közben a határon letartóztattak. A Grazer Tagespost szerint Zsekov már 1918 májusában figyelmeztette Ferdinánd akkori bolgár királyt a bolgár hadsereg teljes demoralizálására, többször fel is ajánlotta lemondását, de Ferdinánd nem akarta azt elfogadni és kijelentette, hogy végleg kitart a hármasszövetség mellett.

SZÓFIA. A volt Radoszlavov-

kormány feletti ítélkezésre létesített állami főtörvényszék szerdai ülésén a vádlottak szenzációs tartalmú közös beadványt intéztek a bírósághoz. A Radoszlavov kormány tagjai azt kérték a bíróságtól, kötelezze a kormányt, hogy bocsássa a törvényszék rendelkezésére az I. hadsereg parancsnoksága és a nagyvezérkar között lefolyt levelezést, amelyből kiderül, hogy 1915 szeptember hó 29-én a szerb hadsereg váratlanul megtámadta a bolgár határvédő csapatokat és előnyomult a bolgár területen, dacára annak, hogy akkor Bulgária és Szerbia között nem volt hadiállapot. Ezekkel az aktákkal a vádlottak azt kívánják bizonyítani, hogy a Szerbia elleni háborút ez az állam provokálta és nem a bolgár kormány, amely Szerbia agressziójával szemben kénytelen volt a körülmények diktálta rendszabályok alkalmazását igénybe venni. A közzétett Stoenof képviselő a vádlottak kérésének elutasítását

kérte. A törvényszék a vádlottak kérése fölötti döntést későbbi időpontra halasztotta.

Adóvallomást kell tenni

(Az aradi pénzügyigazgatóság felhívása.)

A pénzügyigazgatóság ismételt felhívja a közönséget, hogy adóvallomásait sürgősen adja be, nehogy az az eset forduljon elő, hogy a terminus letelte előtt tömeges jelentkezésekkel zaklassák a hivatalt. A pénzügyigazgatóság elhárít magától minden felelősséget, ha az esetleges végső tumultusban egyesek nem tudják benyújtani adóíveiket. A pénzügyigazgatóság figyelmezteti a közönséget a román törvények idevágó súlyos paragrafusaira, amelyek elzárással büntetik az adótörvények ellen szegülőket. Mindent eltekintve pedig sem utazáshoz, sem pedig repatláláshoz szükséges adóbizonylatokat nem adnak ki azoknak, akik nem tettek eleget a rendelkezéseknek.

Az új kávéházi és vendéglői árak.

(Dr. Robu főpolgármester méltó nyos lesz.)

Az aradi kávéházak és vendéglők tulajdonosainak küldöttsége jelent meg ma délelőtt dr. Robu János főpolgármesternél. A küldöttség vezetője elmondotta, hogy a jelenlegi kávéházi és vendéglői árak maximálásának tervezete súlyosan érinti a kávéházak és vendéglők tulajdonosait, mert a helyett, hogy tekintetbe vették volna a nagyobb költségeket, az árakat olcsóbbra maximálták, mint legutóbb voltak. Elmondották, hogy az üzemköltségek a vendéglőkben 50 százalékkal emelkedtek, a kávéházakban pedig 65 százalékkal. Ehhez hozzájárulnak az állami és városi adók, a pincérek százaléka, ami a vendéglőkben 24, a kávéházakban pedig 29 százalékot tesz ki. Ezzel szemben a múltban nem szorult repelt a 10 százalékos állami adó. A hírtelen sült a vendéglőkben a múltban százalékkal egyült 7 lei 68 banira volt maximálva és most a meggyobbodott százalékkal együtt 5 lei 50 bani. A többi áraknál is különösen a tömegcikknek nem találják meg a számításukat. Arra kérték a főpolgármestert, hogy vegye tekintetbe azt, hogy estenként 70 lei zenediját is kell fizetniük. Dr. Robu János főpolgármester kijelentette a küldöttség tagjainak, hogy az új maximális árak

még nincsenek végérvényesen megállapítva, csak a tervezet van kész és ha ille, engedni, revideálni fogja azokat. A főpolgármester beállta a kávéosok és vendéglősök kérsének jogosságát és kijelentette, hogy lehetőleg úgy fogja megállapítani a maximális árakat, hogy meg legyenek elégedve. A zenedit a törvény értelmében nem lehet beszélni a közönségtől, de figyelembe veszi az üzemek esti megnagyobbodott kiadásait és ahhoz mértén fogja megállapítani az esti kávéházi és vendéglői árakat.

Elfogott lovesempészek.

(Lopás vagy büntény?)

Ma beszállították az ügyészségi fogházba Szerb Mihály és Stefan Gábor kísiratosi lakosokat, akik a határon rendszeresen lovakat csempészték keresztül. Legutóbb három lovat hoztak át Magyarországból minden engedély nélkül. A vizsgálóbírósnak nagy gyanúja van arra nézve, hogy Szerb és Stefan a csempésztett lovakat lopták Magyarországon. Ma délelőtt kihallgatták Szerbet, aki azt vallotta, hogy a lovakat egy magyarországi gazdától vásárolták, de állításaikat nem tudták irásokkal igazolni. Elrendelték előzetes letartóztatásukat, egyben pedig megkeresik diplomáciai úton a magyar hatóságokat, kutassák ki, vajon a kérdéses három ló nem büntény útján került-e a terheltek tulajdonába.

Bolsevizmussal vádolják

a letartóztatott Medgyaszay színészt

Budapesti távirat alapján jelentette az Aradi Közlöny, hogy Medgyaszay Jenő színészt, a Kamaraszínház tagját Budapesten letartóztatták, mert az volt ellene a vád, hogy erdélyi vendégszereplése alatt gyalázta Magyarországot. Most újabb budapesti távirat azt jelenti, hogy a színészt egészen más miatt vették őrizetbe. Az a vád merült fel ellene, hogy összeköttetésben áll a bécsi kommunisztákkal. Az egyébként nagyhangú, hangos természetű Medgyaszay 1920-ban Kézdivásárhelyen vendégszerepelt. Egy társaságban azt újságolta, hogy régóta összeköttetésben van a bécsi emigránsokkal. Valószínűleg ki is megy Bécsbe, mert szívesebben dolgozik az emigránsokkal, mint Magyarországon. Ezenkívül gyalázó kifejezésekkel illette a mostani kormányzati rendszert. A rendőrségen Medgyaszay mindezt tagadta és ellenforradalmárnak mondta magát, akit a Lenin fiúk a proletárdiktatura idején megverték.

— Spanyol-járvány Párisban. Páris. A francia fővárosban nemrég nagymértékben lépett fel a spanyol-nátha. A járválynak már eddig is számos áldozata van.

Tizenhatalvaz repatriált távozott.

(Eljárás a visszatértek ellen.)

Az utóbbi időben számos feljelentés érkezett a repatriáló hivatalhoz, hogy olyan egyének, akik már régebben repatriáltak magukat állandóan itt tartózkodnak Aradon. Vatián Aurél, a repatriáló hivatal főnöke előbb azt gondolta, hogy olyanokról van szó, akik utlevéllel jöttek vissza és 14 napig joguk van itt tartózkodni. De később beigazolódott, hogy több olyan repatriált tartózkodik hónapok óta Aradon, akik egyáltalában nem szándékoznak elhagyni Romániát. A nyomozás 18 ilyen egyénről szerzett tudomást. A repatriáló hivatal valamennyi ügyét átküldte a sziguranclához, ahol megindítják a nyomozást és a jogtalanul Aradon tartózkodókat elfogják és átteszik őket a határon.

Irodalom és művészet.

Franz Stelner hangversenye.

Tegnap este a daléneklés művésze, Franz Stelner bécsi kamaranékes tartotta hangversenyét a Kulturpalotán nagy termében. Tenorba simuló baritonja iskolázott és még a legmagasabb fekvésekben is ritmikus tömörséggel cseng. Az alsó fekvésben nem olyan erős, de pianissimói rendkívül finomak. Előadása: arcjátéka és mozdulatai kifejezőek. Színtel érzékeltette hallgatóságával azt, amit énekelt. Minden szava tisztán, érthetően zengett. Műsorának első részét Schubert dalaiból állította össze. A „Ständchen”, „Wohin”, „An die Laute” kedves és a „Wanderrers Nachtlid”, „Der Atlas” és az „Erlkönig” borongós komoly hangulatát tökéletesen tolmácsolta. Műsorának második részében Brahms „Zigeunerlieder” jett és Loewe két dalát énekelte nagy hatással. A szépszámú közönség lelkesen ünnepelte a kiváló énekest, aki a szünni nem akaró tapsra azzal válaszolt, hogy ráadásul elénekelt még egy Strausz Richárd-dalt és megismételte Loewe „Prinz Eugen”-jét. A kíséretet Franz Miltner zongoraművész látta el stílusosan. (B. J.)

* Az aradi városi színház heti műsora. Pénteken: Hattyu. (B. bérlet.) Poór Lili mint vendég. Szombaton: Mandarin. (C. bérlet.) Poór Lili és dr. Janovics Jenő vendégfelléptével. Vasárnap délután: Szerencsetánc. este: Vasgyáros. (A bérlet.) Poór Lili mint vendég.

* Tosca. Kertész Vilmos a színház kiváló vendégművésze tegnap a Tosca Cavaradossi szerepében lépett fel meglehetősen gyérszámú közönség előtt. Az igazgatóság kissé hibázott, amikor Puccini mesterművét tűzte műsorra, hiszen a Tosca az elmúlt nyáron gyors egymásutánban kétszer is színtre került. Értelme tehát, ha a közönség távol tartotta magát. Pedig a minden tekintetben kifogástalan előadás nagyobb hallgatóságot érdemelt. A kisszámú közönség egész este lelkesen ünnepelte Kertész Vilmost, akinek csengő tenorja és zenei tudása ezúttal is bámoláiba ejtett mindenkit. Várady Margit és Róna Dezső művészetük legjavát vitték az előadásba. (Ky.)

* Poór Lili pénteken kezdte meg vendégszereplését Molnár Ferenc Hattyujának címszerepében, holnap szombaton dr. Janovics Jenő és Poór Lili együttes fellépésével kerül színtre a Mandarin a címszerepben dr. Janovics Jenővel. Ezen

A repatriáló hivatal főnöke most statisztikát készített az összes repatriáltakról és azt felküldi a cluj központi statisztikai hivatalhoz. A statisztikát nemcsak a repatriált családokról, hanem az összes repatriált egyénekről állították össze. A statisztika szerint eddig 18 ezer egyén, 6200 család repatriáltatta magát Aradról és Aradmegyéből. A repatriáló hivatalnak tudomására jutott, hogy több olyan repatriált is tartózkodik Aradon, akik később Bucurestiből tartózkodási engedélyt szereztek. Ezeket felhívja a repatriáló hivatal főnöke, hogy jelentkezzenek a hivatalban, nehogy belekerüljenek a clujra küldendő statisztikába, mert reájuk nézve ennek kellemetlen következményei lehetnek.

előadás tiszta jövedelme az Erdélyi és Bánáti Magyar Színész-Egyesület nyugdíjalap javára történik. Vasárnap este a Vasgyáros kerül színtre Clair szerepében Poór Lilivel, a többi főszerepeket Kiss Mariska, Harmath Józsa, Zilahy Irén, Follinuszné, Sipos, Kallós, Mészáros, Tompos és Acs Mihály játsszák.

* Vasárnap délután Szerencsetánc, a legnagyobb sikerű operett a premier szereposztásával.

* A zsidó-német színtársulat nap-nap mellett állandóan zsufolt házak előtt folytatja nagyszerű szenzációs előadásait. A társulat minden este egy más kiváló színművel vagy operettel mutat be, azonkívül Strammer igazgató és neje, valamint a Rabinovitz-pár nagyszerű magán- és pártelenetekkel adnak elő. Ma péntek este egy zsidó életképet mutatnak be, az „Anyai könnyeket”, ahol Strammerné, Strammer, Rabinovitzné és Rabinovitz kitűnő alakokat mutatnak be.

MOZI * A Névtelen vár az Urániában. Az Uránia színház igazgatósága változatos és nagyarányú műsorába beleillesztette a legnagyobb magyar meseszöveget, Jókai Mórnak kiváló regényét, a Névtelen várat is, a mely valóban elragadó és szép kiállításban kerül a közönség elé. A filmnek külön szenzációja, hogy felsorakoztatja a magyar filmjátszás legkiválóbb művészeit köztük Törzs Jenőt, Fenyvessy Emilt, Czarlorsky Máriát, Molnár Kától, Kende Paulát és Igy tovább. A díszletterveket amelyek a kiállítás szépségeit messze az állagos műve felé emelik. Ferenczy Sándor készítette. Magának a mesének ismertetése majdnem feleslegesnek látszik annyira mindenki által olvasott és ismert. Jókai Mórnak ez a gyönyörű regénye. A nagy forradalom idején a királyhű emberek egy maroknyi csoportja megmenti Mária Antoinette kisleányát, Mariet és gróf Vavel egy vasmezei kastélyban, amelyet a Névtelen várnak nevez, húzódik meg királyi védencével. Napoleon uralomra kerülve minden áron ki akarja kufatni a hercegleány hollétét és ezzel a feladattal Themire grófnót bízzák meg. A grófnő már átkutatja egész Európát — hiába. Ez idő alatt a hercegleány gyönyörű szép hajadonna feljődött és szerelmes lett odaadó örebe Vavel grófba. A gróf tisztában volt azzal, hogy ez a szerelem csak szerencsétlenséget hozhat és hogy maga is szabaduljon varázsa alól, keresi az érintkezést a szomszéd Landsknecht-schild báróval, aki nem más, mint

Themire grófnő, aki végre is nyomra akadt. Mindent elkövet most már, hogy Vavelt beionja és elrabolhassa a hercegleányt, de Sátán Laci, híres haramia, aki a grófnak lekötelezettje, elárulja tervét és ekkor a gróf mégjobban megerősíti a kastélyt. De van más veszedelem is, a mely ellen az ilyen erősítések nem használnak. A kép ezen első részét pénteken mutatja be az Uránia és műsorán tartja szombaton és vasárnap.

* A Démon az Apollóban. Egy újszerű, felfogásában romantikus társadalmi dráma került bemutatóra pénteken az Apolló színházban. Claude Ruper nem csak gépész és feltaláló, hanem egyúttal a lörekvő, a minden szépet rajongó Ember megtestesítője, felesége Cezarina a megtestesült Démon, aki nem átálja hallatlan cinizmussal bevallani férjének, hogy házassága előtt két évvel viszonya volt egy férfivel, akitől gyermeke van. Majd mikor gyermeke meghalt, minden további nélkül veszi tudomásul. Claude élete fel van dülva. A felesége egy kémszervezetnek szolgálatában a kész terveket el akarja lopni és csak úgy tudja Claude megakadályozni, hogy lelővi. Ezzel vége is a megpróbáltatásoknak, most már nyugodtan folytathatja életét és a munkának szentelheti minden idejét. A gyönyörű kép, amelynek kiállítása páratlanul kedves és stílszerű, még pénteken marad az Apolló műsorán.

A szerelem-por.

(Kuruzslással vádolt cigányasszony.)

Néhány héttel ezelőtt jelentette az Aradi Közlöny, hogy a vizsgálóbírósa kihallgatta Stoin Regina pecicai cigányasszonyt, aki ellen az volt a vád, hogy állandóan kuruzslással foglalkozik. Stoin Reginat akkoriban beszállították az aradi ügyészségre, hol a vizsgálóbíró kihallgatta és tekintve, hogy semmi terhelő momentum nem merült fel, elrendelték azonnali szabadlábra helyezését. Stoin Regina akkoriban azzal védekezett, hogy csak mint tapasztalt öregasszony segített a szomszédokon és jótanácsokkal látta el azokat, akik hozzáfordultak. Stoin Regina ellen most újabb feljelentés érkezett. Egy ottani jómodu gazda leányának szerelemport készített, amit a leánynak felerészben el kellett fogyasztania, felerészben pedig a kérdéses legény levesébe tenni. A leány megette a port és csakhamar erős gyomorfájást és görcsöket kapott. Visszakérte a pénzt a cigányasszonytól, aki azonban megfenyegette, hogy a faluban mindenkinek elmondja az esetet. A leány megijedt és nem mert szólni senkinek. Két héttel később a cigányasszony egy szerencsésdiót adott át a leánynak azzal az utasítással, hogy egészben nyelje le és ha megemészette, törje össze, kenyérbe süsse bele és etesse meg a legénnyel. A leány megfogadta a tanácsot és lenyelte a diót. Néhány nap mulva magas lázot kapott és vakbélgyulladásal beszállították a kózkórházba. A leány vallomását jegyzőkönyvbe vették és elrendelték az öreg cigányasszony azonnali letartóztatását.

Szenzáció a Szépasszony naplója körül.

Ki a szerzője a pikáns könyvnek? — Zárt tárgyalást tart a törvényszék

Telente az Aradi Közlöny, hogy az aradi királyi ügyészség pornográfia szerzésével és terjesztésével vádolta Kócsy Jenő aradi hírlapírót. Kócsy Jenő ma délelőtt megjelent az aradi vizsgálóbírósa gon, ahol kijelentette, hogy a Szépasszony Naplóját nem ő írta. Ő mindössze a kiadójaként szerepel a kérdéses könyvnek és mint ilyen a sajtójogi felelőséget vállalta érte. Kócsy a könyv szerzőjét nem

nevezte meg, hanem annak bizonyítására, hogy a könyvet nem ő írta, több tanút nevezett meg.

Illetékes törvényszéki körökben valószínűnek tartják, hogy a Szépasszony naplója hünerének tárgyalását, amely a közeljövőben lesz, zárt tárgyalásnak fogja minősíteni a törvényszék tekintettel arra, hogy több nem a nyilvánosság elé tartozó adat kerül bizonyításra.

Betörő-banda garázdalkodása Aradon.

(A rendőrség elfogta a banda tagjait és az orgazdákat)

Az utóbbi hetekben Aradon nagy mértékben elszaporodtak az ablakokon való bemászások és betörések. Mindennap három-négy eset történik, melyeket csak több heti megfeszített munka után sikerült a Deteschán detektív csoportnak kinyomozni. A mai napig az utóbbi időkben elkövetett ablakon való bemászások és betörések közül kilencet nyomoztak ki és még számos ügy nyomozás alatt áll. A Deteschán csoport összes tagjai Deteschán János csoportvezető vezetésével több éjszaka razziát tartott, amíg végre sikerült a banda összes tagjait elfogni. A razziák alkalmával és a nyomozás során a károsultak ellopott tárgyainak igen tekintélyes része megkerült. A jól szervezett betörőbanda vezetője Pocsik Sándor többszörösen büntetett egyén, aki négy hónappal ezelőtt szabadult ki a fogházból, ahol egy évre volt elítélve betörésért. Kiszabadulása óta Magyarországra szökött át, ott több betörést követett el és azután rövid idővel ezelőtt ismét Aradra jött. A magyar rendőrség is körözi. A kézrekerült banda tagjai még: Juhász János, ennek a sógora Furmann Géza, Doba Péter. Mindhármán az aradi bűnöző világ legismertebb alakjai, akik már többször ültek betörésekért. Ezenkívül még elfogták Petrovics Györgyöt és Jenei Lajost, akik mindketten ezelőtt hat hónappal szabadultak ki a börtönből. Ezek is a banda tagjai közé tartoztak. A kitünően megszervezett társaság vállvetve dolgozott, előre kiszemelte a helyeket, ahol a betöréseket és a bemászásokat el akarta követni. A bemászó a legtöbb esetben Juhász volt, aki vékony természetével erre igen alkalmas volt. A banda többi tagjai egyrészt őrt álltak, másrészt pedig a lopott tárgyakat orgazdáknál értékesítették. Még külön ter-

vezőjük is volt: Pocsik Sándor, a ki egyben a banda pénztárosi szerepét is betöltötte. Ő osztotta szét a banda tagjai között az értékesített lopott holmik eladásából befolyó pénzeket. A társaság főorgazdája volt Tomka Jánosné Str. General C. Coadai (Borona-utcai) lakos, aki 3—4 ezer lei értékű dolgokat 500—600 leierért vásárolt meg a banda tagjaitól. Tomkánál a rendőrség mintegy 35 ezer lei értékű fehérneműt talált. A többi orgazdák voltak: Aranyos Aranka, Nagy Ferencné, és Haragszin Jánosné, valamennyien a Str. Pasuneuin (Legelő-sor laknak). A banda büntártársa volt Kodrucz Istvánné, aki tudott a betörésekről és szintén részt vett a lopott tárgyak értékesítésében. A banda az utóbbi időben a következő betöréseket követte el: Institorisz Jolán Str. dr. Romul Veliciu (Lipót-utca) 37. számú lakásából 4 ezer lei értékű fehérneműt és ezüst tárgyakat loptak el. Szöke Antal Str. Minervei (Hona-utca) 2. számú lakásából 6 ezer lei értékű ruhaneműt, Kiss István Str. Bades Cartan (Angyal-utca) lakásáról 6 ezer lei értékű fehérneműt, Czukor László fakereskedőtől 7 ezer lei értékű fehérneműt és különböző férfiruhákat, Westen Antal ujarali nagykereskedőtől nagyértékű szöveteket és vásznakat vittek el. Ezeknek a károsultaknak tárgyai mind megkerültek. Ezenkívül eddig még ismeretlen tulajdonosoktól több vég vásznat, rendkívül sok fehérneműt és ruhát loptak el. Ezek a lopott tárgyak szintén megkerültek, azonban tulajdonosok kiléte iránt még a nyomozás folyik. Még számos betörés terheli a banda tagjainak lelkiismeretét, melyeket kiderítendő a Deteschán csoport tovább nyomoz. Az elfogott betörő banda tagjait és az orgazdákat a napokban adják át az ügyészségnek.

Az áruló grófi korona.

(Tábla ítélet egy aradi perben.)

Még az 1919. év folyamán gróf Münster Ernő aradi földbirtokos lakásába ismeretlen tettesek betörték és onnan nagymennyiségű fehérneműt és ágyneműt hurcoltak el. A nyomozás során kiderült, hogy az ellopott ingóságokat Petrovics-Kovács György munkanélküli egyén és felesége, Korbaciu Julia a közeli falvakban árusították és ezekből egyrészt Tázló Pálné, másrészt Molnár Mihályné szentleányfalvi lakosok vásárolták. Petrovics-Kovács György, a

ki azzal védekezett, hogy az ingóságokat ismeretlen katonáktól vásárolta, a büntető eljárás során megszökött s így az aradi törvényszék csupán Petrovics-Kovács Györgyöt ítélte el, mint tettest és Tázló Pálné s Molnár Mihályné szentleányfalvi lakosokat, mint orgazdákat több havi fogházra. A törvényszék ítéletét azal indokolta, hogy a grófi cimerekből, mely a fehérneműben limezve volt, a vádlottaknak tudniuk kellett, hogy a tárgyak lopásból erednek s mert azokat Kovács György né cigányasszony árulta. Az ítélet ellen Molnár Mihályné felebezéssel élt a timisoarai ítélőtá-

blához dr. Kertész Miksa ügyvédje útján. Ez ügyben a timisoarai ítélőtábla a mai napon tartotta meg a főtárgyalást, amely után a törvényszék ítéletét Molnár Mihálynére vonatkozó részében megváltoztatta és őt az orgazdaság büntette alól felmentette, a többi vádlottakra vonatkozó részét az ítéletnek helybenhagyta. Az ítélőtábla elfogadta a védő érvelését, hogy Molnárné nem birt tudomással a tárgyak eredetéről, csak néhány darabot vásárolt azokból megfelelő vételáron olyan egyéntől, aki rendszerint házalással foglalkozik. Az ítéletben úgy a főügyész, mint a védelem megnyugodván, az jogerőre emelkedett.

Török előnyomulás.

(A görög vezérkar Szmirnában.)

LONDON. Konstantinápolyból jelentik: Kemal pasa csapatai az afion karahiszszári görög frontszakasz ellen megkezdték az előnyomulást. Eskisehirmél döntő jelentőségű hadműveletek megindítását várják.

RÓMA. Anatóliából érkezett hírek szerint a görög vezérkar végleg visszavonult Szmirnába. Az angorai kormány hivatalosan megcrösíti azt a hírt, hogy a török csapatoknak győzelmes támadásukkal sikerült két helyen átlépni a szmirnai vasutvonalat.

Ragályfészkek Aradon.

(Razzia a rácvárosban. — Két házlakót evakuálják.)

Dr. Luszt Ferenc városi tisztiorvos az aradi államrendőrség megbízottja és a városi egészségügyi biztos ma délelőtt feljelentések alapján nagyszabású egészségügyi razziát tartottak a Rácvárosban. A razziának meglepő eredménye volt. Feljelentés alapján meglátogatták a Str. Matei Corvin (Hunyadi-utca) 4. szám alatti házat. Innen pedig ugyanebben az utcában az 5. számú házba mentek el, amely özv. Tóth Józsefné többszörös milliomos tulajdona. Mindkét ház a legrettenetesebb állapotban van. A falak összevannak repedezve úgy, hogy az eső becsurog a szobákba. A lakások nedvesek és egészségtelenek. Az udvarban, ahol a legnagyobb piszok és rendetlenség van, orrfacsaró büz terjed. A patkányok ezre fényes nappal szaladgálnak az udvarban és a lakószobákban. A 4. számú házból egy Bergya Erzsébet nevű hétéves súlyos vörhenybeteg leányt szállítottak be ma a gyermekkorházba. A két ház különben is tüzendéseti szempontból is súlyos kiugrás alá esik. Erről ma értesítette a városi orvosi hivatal a tüzoltó-parancsnokságot. Dr. Luszt Ferenc városi tisztiorvos a két ház állapotáról jelentést tesz a tanácsnak és azt indítványozza, hogy mivel az ilyen házak terjesztik a városban a fertőző betegségeket, rendelje el a tanács mindkét házból a lakók sürgős kilakoltatását annál is inkább, mert a házak oly rozoga állapotban vannak, hogy minden percben várható össze-dőlésük, aminek súlyos következményei lennének.

H I R E K.

— A királyi család fogadtatására a pancotai Sulykovszki-uradalom három vagon fenyőágot ajándékozott a városnak a város díszítésére. Ezért Dr. Rodu János főpolgármester ezután mond köszönetet a Sulykovszki-uradalomnak. A városi tanács megbízásából Jánosi főkertész, aki a királyi család fogadtatására a zöld füzerekkel való díszítését végzi, a soborsini Micioni-uradalomba utazik, ahonnan nagyobb mennyiségű fenyőágot hoz Aradra.

— Az igazságügyminiszter Aradon. Ma délelőtt távirati értesítés érkezett az aradi királyi ügyészségre, hogy Antonescu Mihály igazságügyminiszter szombaton érkezik Aradra. A miniszternek tulajdonképpen az eredeti program szerint már az elmúlt héten kellett volna megérkeznie, de közbejött akadályok miatt utazása mostanig halasztást szenvedett. A törvényszék a miniszter fogadtatására nagyszabású előkészületeket tett. A miniszter kíséretével együtt meglátogatja az összes aradi igazságügyi szerveket.

— Bejelentési összeírás. E hó 21-én pénteken összeírás végett jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Marasesti (Kossuth-utca), (Perényi-utca) Nagy Sándor-utca. II. rendőrkerületben: Strada Canalului (Csatorna-utca) Str. Vendel, Str. Óvár és Str. Kismolnár. III. rendőrkerületben: Str. Sava Raicu (György-utca).

— Megalakult a luxusadó ellenőrző bizottság. Az aradi királyi pénzügyigazgatóság a fennálló miniszeri rendelkezések értelmében megalakította az aradi pénzügyigazgatóság körzetébe tartozó luxusadó ellenőrzőbizottságot, amelynek tagja a következő: Kovarik-Rossian Minály, Serb Sandor Munteanu Victor és Markovics, micelacai adótárnok.

— Szombaton dönt a vádtanács a Bohus-ügyben. Az aradi ügyészség tudvalevőleg fellebbezést nyújtott be a vizsgálóbíró határozata ellen, amely nem találta bűnösnek Bohus báróék birtok-eladási perét. A ügyészség fellebbezését ma délelőtt átküldötte a vádtanácsnak, amely szombaton tart ülést ebben az érdekes ügyben.

— A Budapesten elhelyezett letételek hazaszállítása. Bucuresti. A pénzügyminiszter felhívta a likvidáló bizottságot, hogy tegyen javaslatot arra nézve, miként lehetne az erdélyi bankok Budapesten levő értékeit hazahozni anélkül, hogy az osztrák és magyar értékpapirokra fennálló behozatali tilalom rendelkezéseinek sérelem esnék.

— A Simay-féle artézi fürdő férfi osztálya teljesen restaurálva szombaton reggel megnyílik.

Botrány Vilmos excsászár családjában

(Joachim herceg özvegyét kipellengérezték.)

A defronizált német uralkodó-család, a puritán életet élő Hohenzollern dinasztia nagyon ritkán adott anyagot a botrány krónikának. A családi élet tisztaságát megőrizték a Hohenzollernnek, vagy ha már szerelmi kalandokba bocsátkoztak, oly titokban cselekedtek ezt, hogy a nagy nyilvánosság nem szerzett róla tudomást. Most olyan eset került napvilágra, mely méltó feltűnést kelt nemcsak Németországban, hanem világszerte. A botrányról az alábbi berlini távirat számol be:

A potsdami árvaszék nyilvánosan kipellengérezte néhai Joachim kir. hercegnek, az excsászár legfiatalabb fiának özvegyét. Az árvaszék ugyanis kimondta, hogy a hercegnő oly ledér életet folytatott, hogy nem bízhatja rá fiacskája nevelését. Kipellengérező ítéletében az árvaszék bebizonyították veszi, hogy Berchtsga denben egy kalandor megközelítette a kir. herceg özvegyét. A ka-

landor Mühlthaler gróf álnév alatt fértközött a hercegnőhöz, akit drága ajándékokkal halmozott el. A viszonyt oly nyilvánosan tartották fenn, hogy arról mindenki tudott. Kiderült azután, hogy a kalandor egy pforzheimi órásségéd, aki rosszabb börtönbüntetést szenvedett. A csinos megjelenésű órásségéd arra használta fel a hercegnővel való viszonyát, hogy csekketeket hamisított s az így szerzett pénzen vásárolta a szebbnél-szebb ékszereket. Felhozta az ítélet indokolása azt is, hogy a hercegnőt a drezdai Operaház egyik énekesnője az Operaház előcsarnokában tetteleg bántalmazta, mert elszerezte a férjét. Azt is bünéül rójják fel a hercegnőnek, hogy öngyilkossá lett férjének és anyósának halála után néhány nappal nyilvános mulatóhelyeken táncolt. Joachim herceg felesége Mária Augusztia anhalti hercegnő, aki 1916-ban ment férjhez Vilmos excsászár legfiatalabb fiához.

— Felbecsültek az erdélyi államvagyon. Most készült el az erdélyi államvagyon felbecsülő bizottság több hónapos munkája, amelyet a párisi főtanács a 145 milliárd magyar követelés megállapítására rendelt el. A bizottság mintegy huszezer jegyzőkönyvet vett fel, de a konstatalt összeg meg sem közelíti a követelés mennyiségét. A bizottság az az összes iratok Bucuresibe a külügyminisztériumba küldi fel, amely azokat azonnal továbbítja Parisba a főtanácsnak.

— Amte országos nagy kerékpár versenye október 23-án d. u. fél 8 órai kezdettel a var aléban. Katona zene: Belépti díj: 10, 5 és 2 Lei.

— Bazar divatlap kapható Kélet hírlapirodában.

— Megölte a szeretőjét. Ma kellett volna ítékeznie az aradi királyi törvényszéknek Cigány Traján acucai lakos felett, aki a múlt évben megölte szeretőjét. Több tanu nem jelent meg a tárgyaláson és így a törvényszék elnapolta azt.

— Boxverseny Aradon. A jövő hónap első felében az aradi Toldy-klub nagyszabású boxbajnoki versenyt rendez Aradon. A boxolás sportját ezideig itt nem kultiválták és ez az első boxverseny Aradon, amelyen Erdély és Arad város legkitünőbb boxolói vesznek részt.

— Nincs ingyen-jegy. A városi tanács értesítette a tanfelügyelőséget, hogy az idén a tanítók és tanulók nem kaphatnak ingyen-jegyeket a közúti vasútra. A tanács azzal indokolja intézkedését, hogy évenként a közúti vasútra nagyobb összeget fizet rá a város.

— Új internacionale. London. Néhány angol és külföldi szocialista tegnap magánjellegű ülést tartott eszmecsere céljából. Megjelentek az ülésen Németországból Ledebour, Ausztria részéről Adler Frigyes, Franciaország részéről Longues Backe, a svájci Grimm

és az angol Henderson. A nemzetközi konferencia teljes ülése holnap lesz és azon hírszerint új internacionale megalakításával foglalkoznak.

— A nők nemzetközi kongresszusa. Genf. A második nemzetközi nőkongresszus, amelyen Franciaország, Anglia, az Egyesült-Államok, Olaszország, Belgium, Norvégia, Lengyelország, Csehszlovákia és Svájc vannak képviselve, megnyílt. Németország és Ausztria a nagy valutáris differencia miatt nem tudják fedezni a költségeket s ezért nem küldtek delegátusokat a kongresszusra. Robins asszony (Amerika) a munkanélküliséget tette szóvá. Az egyik francia munkásné sajnálkozásának adott kifejezést, hogy Németország nem küldhetett megbízottat, akinek előadását szívesen hallgatták volna, mert Németország előljár a munkásjóléti intézményekben.

— Agyonlőtt kereskedő. Budapest. Sárbogárdon Simon Sándor budapesti kereskedő meggyilkolva találták. A csendőrség megindította a nyomozást s a tettest Ács Imre adonypusztaszabolcsi ember személyében elfogta. A nyomozás során kiderült, hogy Ács Imre az elmúlt évben a Bérkocsis-utcában egy özvegyasszonyt is meggyilkolt. Simon Sándor a község kocsmájában vacsorált s ezalatt Ács Imre elhajtotta a kocsmát elött álló kocsit. A kereskedő észrevette a kocsit eltűnését, keresésére indult és megtalálta Ács Imre már a kocsit háján állt. A kereskedő visszakövetelte tőle kocsiját, mire az elvetemült ember lekapta válláról fegyverét és lelőtte a kereskedőt.

— Az aradi pénzügyi tisztviselők fizetésrendezése. Ma érkezett az aradi pénzügyigazgatósághoz a pénzügyi tisztviselők fizetésrendezési táblázatja. A pénzügyminiszteri rendelet a pénzügyi tisztviselőket Erdély területén 4 csoportba osztotta. Az első csoportba tartoznak Cluj és Timisoara pénzügyi hivatalnokai, a másodikba pedig az 50000 lakoson felüli városok tisztviselői a harmadik csoportba a 15—50000 lakosú városok tisztviselői, a negyedik csoportba a 15 ezer lakoson aluli községek tisztviselői. A fizetésrendezés az

aradi pénzügyi tisztviselőket igen kellemesen érinti. Így például egy IX. fizetési osztályba tartozó pénzügyi tisztviselő az eddigi 615 lei havi fizetése helyett 830 leit fog kárni.

— Titokzatos gyermektragédia. Alig mulik el egy-két nap, hogy valamelyik környékbéli faluból ne jelentenének magzatelhajtást az ügyészségnek. A törvényszéki bizottságnak ugyszólván minden ideje csecsemőholttestek boncolásával telik el. Ma Sírjáról jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Bumbu Flavia ottani 16 esztendő leány újszülött gyermeke gyanus körülmények között meghalt. A szomszédoknak feltűnt, hogy a fiatal leány, aki köztudomás szerint áldott állapotban volt, eltűnt a szülei háztól és néhány nap múlva, amikor ismét megjelent, az anyaság semmi jele nem látszott rajta. Később mindenkinek azt mondotta, hogy gyermeke meghalt. Az eset a csendőrség tudomására jutott, amely bejelentette az aradi ügyészségnek. A leány ellen megindult a nyomozás.

— Megengedett repatriálások. A cluj központi repatriáló hivataltól a következő repatriálási utlevélenedélyek érkeztek Aradra: Nagy Sándor, Mikó János, Kovács György, Török Ferencné, Bojos Alajos, Reinhardt Mihály, Jónás Eszter, Grósz Miklós, Mózer Otília, Koplik Alajos, Stein Márton, Munkácsi István, Kelemen Antal, Ekcs József, özv. Bayer Györgyné, dr. Tellmann Andor, Surma Vilma, özv. Adler Sándorné galsai lakosnak, aki Csehszlovákiába akarta magát repatriáltatni, repatriálás iránti kérését visszutasította a központi repatriáló hivatal, mert özv. Adlerné lipovai illetőségű és Csehszlovákia csak úgy hajlandó befogadni, ha előbb megszerzi a beköltözési engedélyt a csehszlovákiai menekültügyi hivataltól.

— A tolvaj pénzügyőr. Ma délelőtt az aradi királyi államrendőrség átszállította az ügyészségi fogházba Oláriu Péter pénzügyőrt, akit többrendbeli lopással gyanúsítanak.

— A cigánykirály felesége. Most érkezik a hire Budapestről annak a gyászának, ami a magyar cigányok koronázatlan királyát, harminchatodik Rácz Laci érte. Megérkezett Aradra a partecédula, ami a pesti cigányvilág szomorú eseményéről beszámol: meghalt a nagy Rácz Rudi leánya, Rácz Ilonka, a büszke Laci felesége. A gyászjelentés adatai, amint rápillantunk, csupa érdekesség. Azt mondja többek közt, hogy Rácz Ilonka életének negyvennyolcadik, házasságának harminctödik esztendejében hunyt el. Tehát tizenhárom éves korában ment feleségül Rácz Lacihoz. A gyászoló rokonság sorában pedig minden nagy cigányprimás neve ott szerepel: Rácz Pali, Rácz Rudi, Sovánka Nándor, Berkes Béla, Toll Jancsi és még sokan. A temetés a budai Rácz-palotában folyt le. Impozáns gyászmenet volt. Nyolcszáz cigány muzsikált a menetben s valami megrázóan szép volt, amint nyolc száz feketeruhás cigány széles sorokban, hegedűvel a kézben követte a gyászhintót. Aztán kiűnt a kerepesi temetőbe a sirmál magyar nótákat játszott a nagy banda. Berkes Béla hegedűje sirt a koporsó fölött, s halkán kísérte a sok-sok cigány: Lehlott a rezgőnyárfa...

— **Hacker Mór lemondott állásáról.** Hacker Mór városi piaci biztos, akinek igazságos sújtó keze gyakran ejtette rémületbe a piaci árdragítókat, talán mert meguntta háládatlan hivatalát, beadta lemondását dr. Robu János főpolgármesternek. A főpolgármester tudomásul vette Hacker Mór lemondását és helyette városi piaci biztossá Petru Plasu városi tüzoltót nevezte ki.

— **Nagyatádi ellenzékbe megy.** Budapesti A Magyar Hírlap értesülése szerint nagyatádi Szabó István és hívei ragaszkodnak ismeretes 10 pontjukhoz. Nagyatádi Szabó István nem kíván a kormányban maradni s így a kisgazdapártnak az a csoportja, amely nagyatádit követi, ellenzékbe készül.

— **Bomba az illatszerek dobozban.** Páris. Az itteni amerikai nagykövét címére illatszerek doboz érkezett. A nagykövét komornyikja felbontotta a dobozt, amely felrobbant a komornyikot megsebesítette és a butorokban nagy kárt okozott. A vizsgálat megállapította, hogy a dobozban pokolgép volt.

A felszülési döntés.

(Belpolitikai válság Németországban.)

BÉCS. Párisból jelentik a *Neue Freie Presse*nek: A nagykövét konferencia ma ülést tartott és a sajtónak közleményt adott ki. A nagykövét konferencia tökéletes megegyezésre jutott a felszülési kérdés megoldását tartalmazó genfi döntés ratifikálásáról. Franciaország nem ragaszkodott ahhoz a követeléséhez, hogy a határvonalakat a gazdasági kormányzat határozataitól elkülönítve ratifikálják. A genfi megoldást a német és lengyel kormányokkal mint teljesen egyívé tartozót fogadják közölni. Holnap délnél adják át a német nagykövétnek azt az okmányt, amelyben hivatalosan közlik Németországgal a felszülési döntést.

BERLIN. A német birodalmi kormány előreláthatólag péntek este lesz a hivatalos közlés birtokában, ami azt jelenti, hogy szombaton a belpolitikai válság akuttá válik.

Fűtés és világítás a vonaton.

(Csökkentik a várakozási időt.)

A CFR. vezérigazgatósága néhány nappal ezelőtt több rendeletet adott ki, amelyek a téli menetrenddel kapcsolatosan különféle intézkedések végrehajtására utasítják az üzletvezetőseket. Ezek között legfontosabb az, amely a vasúti kocsik fűtésének és világításának ellenőrzésére vonatkozik. A vezérigazgatóság nemrégiben külön felügyelőséget szervezett Bucarestben, amely kizárólag a vasúti kocsik karbantartását intézi. Ennek a felügyelőségnek hivatásáról valamint az üzletvezetősegek ellenőrző munkájáról a következő információkat kaptuk:

— Az idén fűtve lesznek a vagonok. Egy központi szerv és több üzletvezetőség gondoskodik arról, hogy az utasok meleg és világos kocsikban utazhassanak. Az ablakokat megjavíttatják, a világítási és fűtési vezetékeket rendbehozzat-

ják. De egyébként is azon igyekeznek, hogy a közlekedést, a téli hónapok idejére, úgy változtassák meg, hogy a várakozási idő mindenütt kevesebb legyen, különösen a csatlakozásoknál, amelyek eddig hosszú órákra, hideg várótermekbe, vagy éppenséggel a nyitott peronra kényszerítették a közönséget. Ennek elkerülése céljából a mellékvonatokon közlekedő vonatok menetrendjét, a lehető legprecízebbül, a fővonal vonatainak közlekedéséhez igazították. Ez az oka annak, hogy az utóbbi napokban olyan sok menetrendváltás volt.

Nagyszabású szédelés

a Hitelbank nevében.

(Millió távirati megbízások Zürichbe.)

BUDAPEST. A budapesti rendőrséget nagyszabású csalás foglalja köztatja. A napokban, mint budapesti tudósítónk táviratozza, a budapesti Hitelbank nevében számos zürichi pénzintézethez távirat érkezett millió korona eladásokra azzal a megbízással, hogy a pénzintézetek kétszer annyi osztrák koronát vásároljanak. Zürichből 12 intézettől érkezett kérdés a megbízás ügyében a Hitelbankhoz, ahol természetesen mit sem tudtak az egész dologról. Kiderült, hogy nagyszabású szédelési kísérletről van szó, amely milliárdokra rugott volna. A fantasztikus összegekre adott utasítások felkeltették a svájci bankok gyanúját, nem ugrottak bele a megbízásokba, hanem kérdést intéztek a Hitelbankhoz, s így módon kiderült a szédelés. A budapesti főpostán megtalálták a Zürichbe intézett táviratok szövegeit és megállapították azt is, hogy kik a feladók, de ezeknek nevét a nyomozás érdekében még nem közlik.

LEGUJABB.

Eltávoznak a felkelők.

BÉCS. Ausztriában biztosra veszik, hogy a népszavazás Magyarország győzelmével fog végződni. A lapok megemlékeznek ugyan a határon történt újabb összeütközésről, a legtöbb mégis azt az értesülést közli, hogy a felkelők eljávoltása nehézség nélkül halad előre. Az egyetemi hallgatók legnagyobb része a magyar kormány felszólítására már letette a fegyvert és eltávozott.

Angliában 4 millió munkanélküli van.

LONDON. Lloyd-George az angol alsóházban beszédet mondott a munkanélkülségről. Kijelentette, hogy 3-4 milliót tesz ki a munkanélküliek száma. Kijelentette még, hogy Anglia oly nyomott kereskedelmi viszonyok között van, amilyenre a napoleoni hádjáratok óta nem volt példa.

Portugáliában győzött a monarchista forradalom.

PÁRIS. Madridba tegnap az a hír érkezett, hogy Lissabonban szerdán Coelle ezredes vezetése alatt kitört a monarchista forradalom, amely teljes sikerrel járt. A köztársasági kormányt megdöntötték és új kabinetet alakítottak. A távirati összeköttetés Lissabonnal szerdán megszakadt. A

spanyol és portugál határmenti városok között azóta nincs semmiféle összeköttetés.

LISSABON. A katonai mozgalom minden vérontás nélkül győzött. A köztársasági kormány lemondott. Az új kormányt Marcuel volt forradalmár fogja megalkotani.

A végleges jegyzék.

PÁRIS. A nagykövét tanácsának ma délnél újabb ülése volt amelyen végleg megszövegezték a német és lengyel kormányokhoz intézendő jegyzéket.

Meggyilkolt pap.

(Rablótámadás az erdőben.)

Szükszavu távirat alapján megírta az Aradi Közlöny, hogy Pataki plébánost, a nyugatmagyarországi Bernau község plébánosát a narsui erdőben, Szombat-hegy és az új határ közelében meggyilkolva és kirabolva találták. Ujabbban a következő részleteket jelentik a rablógyilkosságról:

A plébános fején több seb tángott, a felső karjai a vállánál el voltak törve és a szája füvel és mohával be volt tömve. A plébánost az erdőben fojtogatták és verték agyon. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel, amely a következőket tartalmazza:

— Tegnapelőtt délután két jól öltözött, urias kinézésű egyén jött a plébánoshoz; akivel hosszabb beszélgetést folytattak. Este ismét megjelent nála két ember, a kik felszólították a plébánost, hogy kövesse őket, de nem engedték meg, hogy zsoltárkönyvét magához vegye és azt mondták, hogy reggel három órára ismét otthon lehet. Pataki plébánosnak még volt annyi ideje, hogy segítségért kiáltson. A község több lakosa segítségére sietett, de a támadók revolverei elől a Szentháromság-oszlop mögé voltak kénytelenek visszahúzódní. A két ember a plébánost egy kocsira emelte és Narsin irányába elhajtottak. Egy harmadik pedig a kocsiról több lövést adott le.

Gratz Portoroseban

(Megegyezés az utódállamokkal.)

BUDAPEST. Gratz Gusztáv, a magyar delegáció vezetője Portoroseba utazott. Egy újságíró előtt kijelentette, hogy Bécsben két napig időzik a nyugatmagyarországi kérdés miatt. Szombaton indul a magyar delegációval Portoroseba, ahol az utódállamok képviselői hétfőn ülnek össze Della Toretta olasz külügyminiszter elnöklésével. Noha tulzott reményeket nem táplálhat a konferenciát illetőleg, feltétlenül kedvezőnek ítélte kilátások között indul a delegáció utnak. Ujabb jelenségek arra mutatnak, hogy a középeurópai államok köztudatában mindjobban uralomra jut a megfontolás. Az a mereven elzárkozó politika, amelyet egyes középeurópai államok gazdasági kérdések tekintetében egymással szemben követtek, az országok belső gazdasági életére súlyos kihatással van. Ami Magyarországot

illeti, nemcsak a Duna medencéjében elfoglalt centrális helyzete teszi különösen fontosná számára a megállapodás létrejöttét, hanem a gazdasági tekintetek mellett bizonyos kulturális szempontok is, főként pedig az a szempont, hogy a szomszédos országokban élő magyarokkal a szabad közlekedést és forgalmat Magyarország fenttarthassa.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak: Dollár 126—127.5, márka 88, dinár 1.75—1.90, sokol 1.40, magyar korona 22, osztrák korona 06, budapesti kifizetés 5.60, bécsi kifizetés 20.40.

Bucurestii valutaárak: Napoleon d'Or 360—370, francia frank 9.50—9.70, angol font 4.70—4.80, lira 4.80—4.90, márka 93—94, sokol 1.40—1.43, magyar korona 20—21. Kifizetések: Páris 10.20, London 5.30, Berlin 83 és fél, Milano 5.25, Prága 1.45, Newyork 135.

Zürichi nyitás: Berlin 350, Newyork 546, Milano 3130, Prága 585, Budapest 70, Zágráb 190, Bucuresti 400, Varsó 12, Bécs 30, lebélyegzett osztrák korona 22.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 2385, dollár 731, márka 498, osztrák korona 26.75, leu 580, sokol 784, dinár 1028.

Zürichi zárlat: Berlin 340, Newyork 545, Milano 2134, Budapest 70, Zágráb 190, Bucuresti 400, Varsó 12, Bécs 31, osztrák lebélyegzett korona 22.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 2226, dollár 733, francia frank 5275, márka 493, lira 2800., rubel 32, leu 573, sokol 787.

— Budapesti értéktőzsde, Budapest. Az értéktőzsde tegnap a fontosabb papirok kurzusa a következő volt: Angol-Magyar Bank 743, Földhitelintézet 2700, Magyar Hitel 1775, Leszámitoló Bank 730, Osztrák Hitel 650, Kereskedelmi Bank 6809, Concordia malom 3250, Gizella malom 2150, Boccini 6100, Általános Köszén 9150, Salgótarjáni 6200, Urikányi 6400, Ganz-Danubius 33900, Ganz Villamossági 5875, Rimamurányi 2610, Shlick 1265, Baróti 1310, Egyesült Izzó 5200, Magyar Cukor 15000, Brassói 4175, Nasic 16000, Lichtig 870, Országos Fabank 1335, Rézbányai 2850, Viktoria 820, Zabolai 2800, Adria 7575, Közúti Vasut 1130, Déli Vasut 1400, Államvasut 3125.

— A fényüzési és forgalmi adóra vonatkozó rendelkezéseket ki kell függeszteni. Bucuresti. A pénzügyminiszterium a fényüzési és forgalmi adóról szóló törvény rendelkezéseit kijavíttatta s elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok osszák szét a nyomtatványokat a kereskedőknek, vendéglősöknek, szóval mindazoknak, akik az említett adókat beszedni kötelesek. Az illetőknek üzlet-helyiségekben ki kell függeszteniük a szobanforgó nyomtatványokat.

Budapesti levél.

(Két gesztenye — egy korona. — A vicces Budapest. — Drótnélküli pletyka-táviró.)

BUDAPEST. Az ősz itt is éppen úgy a nyakunkba szakadt, mint másutt. Úgy látszik, a pesti fák sem udvariasabban aradi kollégáknál, mert kalapomat éppen úgy felezsőrják dohányszínű leveleikkel, mint a főút öreg fái teszik. A különbség a két város között egyelőre csak abban mutatkozik, hogy itt nem a cséssen száguldó autók ütik le az embert, ha eltája a száját, hanem a villamosok szállítják a másvilágra s ezért a szolgálatukért még ívardíjat sem követelnek, ami igazán kedves tőlük, ha elgondoljuk, hogy ennél sokkal kisebb utakért ül koronákat vasalnak be. Ugy látszik a halál az egyetlen, ami nem drágult meg a háború óta. Ahoz most is ingyen lehet hozzájutni.

A Múzeum-köruton már megjelent a tél előhírnöke: a gesztenyes néni. Mikor a friss gesztenye illatot először az orromba hozta a kósza októberi szél, az az illuzióm támadt, hogy megint a régi háború előtti boldog Pest utcáit rovom. Hogy eme illuziómat teljesse tegyem, venni akartam a régen nélkülözött kincsből.

— Hogy az ára néni?
— Kétfő adok egy koronáért.

Illuzióm egyszerre széjjelfoszott... Szegény világ hová züllöttél? ... Hisz ezelőtt egy krajcárért adtak két gesztenyét.

Sohogy sem tudom megérteni, a pesti ember lélektanát. A megéltetés súlyos gondként nehezedik mindenkre, de azért az ember akárhová megy, mindenütt csupa humorista közt találja magát. A villamoson például, ha valaki a lépcsőre áll, a kalauz nem az érvényben levő főkapitányi rendetlet páragrafusaival figyelmezteti arra, hogy veszélyes helyen áll, hanem így szól rá:

— Vigyázzon, mert úgy leesik, mint a korona. Zürichben.

És ez így van mindenfelé. A pesti emberek sohasem gyártottak annyi viccet, mint mostanában. De ezek a viccek, mind a saját husukba hasítanak bele... Jól irta egyik erdélyi kollégám, csakugyan harakiri ize van ma a pesti vicceknek...

Néha aradiakkal is találkozom. Ilyenkor az első kérdés: Hallotta mi újság otthon? És feleletre, nem is várva, belekezdnek a legújabb hazai pletykákba. Hogy honnan vannak ilyen jól informálva, azt csak az Isten tudja. A levelek egy hétre van szüksége, amíg felér ide, de ha véletlenül Julcsa néni összevesz az urával, azt másnap itt fenn már az összes fő és mellékírással együtt tudjuk. Az otthoniak mindenestre hálások lehelnék nekünk, mert bizonyára ők századannyit sem foglalkoznak velünk, mint mi, pesti aradiak velük.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések **három** szavak szerint számitjuk.

Minden szó hirdetés **három** banl.
Vastagabb betűkkel **1** lei **50** banl.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat **három** húzással kell jelezni.

Hirdetéseket **délután 3 óráig** veszünk fel.

Az apróhirdetéseket **előre** kell fizetni.

A legkisebb hirdetés **10** szóig **7** lei **50** banl.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelzés.

„ROMEO” Beszédgyakorlatok jellegére levél van Wallinger hirdetőjében. 11156

Alkalmazás.

NŐISZABÓ SEGÉD felvételik Wolmuth, Str. Baritü (Rákóczy-utca.) 29. 4119

HUSZONKILENC ÉVES komoly fiatalember középiskolával, felügyelő pénzbeszedő, raktáros, vagy más megfelelő állást keres. Cim a kiadóban. 4129

PÉNZTÁRNOKNÓ, hosszabb gyakorlat, lehetőleg gyógyszerárba állást keres. Cim Wallinger hirdetőjében. 11156

KERESKEDŐSEGÉD, ki a vasszakmában jártas, több nyelven beszél, azonnal alkalmazást nyer Thum Ottó özvegye vaskereskedő cégnél Delta. 4130

MINDENEN FŐZŐNŐ, esetleg bejárónő, csakis jó bizonyítványokkal felvételik. Str. Ioan Melianu (Förroy-utca) 3. dr. Drechsler. 11156

NAGYOBB vidéki városba jó fizetéssel szakácsnő keresek. Bővebbet Kelet hirlapirodában. 11098

IRNOK, vagy IRNOKNÓ Cherelus (Kerülös) község jegyzőségénél kedvező feltételek mellett alkalmazást nyer. 4110

ALLÁSTALAN kereskedő segéd vagy tisztviselő kerestetik manipulációs munkára. Cim Kelet hirlapirodában. 11097

KERESÜNK november 1-sai belépésre két fűszer- és rövidáru szakmában jártas fiatal kereskedő segédeket. Onica és Pavel Kisjenő. 4117

Vétel és eladás.

BÉCSI keztyűk, harisnyák, gombok, himzések, övek érkeztek STRASSER divatruházába szemben a Lutheránus-templommal. 3887

OLCSÓ ZONGORÁT veremk esetleg bérelnék. Cimeket a kiadóba kérek. 4121

SIMA ÖRLESŐ malomberendezést vesz. Ajánlatokat Tojyika Péter Sebés Borossebes. 4125

ELADÁS céljából egy uriszoba garnitúra megtekinthető. Piata Mihai Viteazul (Ferenc-ter) 6. 4126

FÜGGŐ petróleum lámpát keresek megvételre. Cim Kelet hirlapirodában. 11098

BUTOR. Ebédő és hálószobák olcsó áron kaphatók Wigenfeld butoraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

PRIMA köszén, ujjonnan ínyezett batár, egy személyes hálószoba ingaóra objek (ívek sürgösen eladók Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni-ter) 7. földszint 7. 4124

VEHET eladhat, cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orulay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

RUHAFESTÉK valódi Bermann-féle ismét kapható. Főraktár: Szondy gyógyszerár. 3973

MINDENMŰ BUTORT, porcellánt, szőnyeget, képeket vesz és elad Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-ter) 20. 11045

COMPLETT ebédő berendezés, különböző butordarabok, szőnyegek, konyhaberendezés eladó. Cim a kiadóban. 4097

ZONGORA rövid, elsőrendű gyártmány angol mechanikával eladó. Cim Wallinger irodájában. 11155

Lakás.

KÉT egymásba nyíló butorozott szoba külön előszobával azonnalra kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 4132

FIATAL HÁZASPÁR 3-4 hónapra egy, vagy 2 szobás lakást keres fürdőszoba használattal, esetleg teljes ellátással. Belvárosban. Választ „Uri lakás” jellegre kérünk. 4120

URI HÁZASPÁR butorozott egy-két szobát keres (esetleg konyhahasználattal) Választ „Megjegyzés 42” címen kiadóba kérek. 4086

BUTOROZOTT szobát kellemes tisztát keres női szolid hivatalnok állandó lakásra. Cim Kelet hirlapirodában. 11098

Ingatlan.

STRADA CIOCARLIEI (Feri-utca) 6. sz. alatti szép saroktelkes házam olcsón eladom. Bővebbet ugyanott. 4131

Uzletek.

JÓFORGALMU kisebb fűszerüzlet a piactéren eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4128

Ellátás.

EGY-KÉT deák uriházhoz teljes ellátásra felvételik. Cim a kiadóban. 4123

Különféle.

AUTÓGARAGE a város központjában bérebeadó. Cim a kiadóban. 4105

Cser- és bükkhasáb tüzifát

waggontelephéni és más üzemként legolcsóbban oo szállít oo

Szimányi Testvérek

öög. Calea Radnei (Radnei st) 27-31. sz. Telefon sz. 122.

Fűrészelést és házhoz szállítást legolcsóbban vállalunk. 4974

Ujaradon

mindkét gyógyszerár a házakkal együtt eladó. 4122
Ertekezhetni: Dr. Barabás Bela ügyvéd Aradon, str. Closca (Szt. László-utca) 7. szám.

Irodahelyiséget,

négy vagy öt szobást keresek a város központjában. Cim KELET hirlapirodában

vagy Központi szálloda 2. számú szoba 1-től-3 óráig. 11098

Vendéglő megnyitás!

Értesitem az igen tisztelt közönséget, jóbarátaimat, ismerőseimet, hogy str. Secerei (Sariot Domokos-utca) 6. szám alatt a volt „Métézer” vendéglőt folyó hó 22-én, szombaton teljesen átalakítva megnyitom. — Ahol kitűnő díszes vacsora, elsőrendű hegyaljai borok, palackozott temesvári sör, állanak az igen tisztelt vendégeim rendelkezésére, szolid és pontos kiszolgálás mellett. 4127
Szives pártfogást kér: BIRÓ FERENC

Női divatterem.

Ajánlom a hölgyközönség figyelmébe, angol, francia divattermet, hol a legújabb divatu készítmők, felső kabátok, estélyi és gyermekruhák a legkényesebb ízléssel készülnek, gyorsan és jutányos áron készülnek. — Ugyanott urilányok részére szabászati tanfolyam, hol saját részükre varrhatnak! Beiratkozás bármikor. 4118

Virágh Sándor, angol, francia női divatterem, Piata Avram Iancu (Szabadság-ter) 13.

Nagy raktárhelyiséget keresek a belvárosban

azonnalra. 11098
Cim: KELET hirlapirodában.

MEGJELENT
az Erzsébet Könyvnyomda R-T. kiadásában. Bismarck-szobor-Diszószentkúrtanban Erdély egységűli
III oszt. Olvasókönyve
a Felekezeti Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és Dr. Bezey Mihály. Magában foglalja a beszéd és értelemgyakorlat, a nyelvten teljes anyagát és földrajzi ismereteket. — Ára: 12. — Lei.

Női divat kalap-salonomat,

mely 18 éve fennáll, visszavonulás folytán eladni kívánom, melyet hajlandó vagyok teljes egészében lakással, szalonberendezéssel, dolgozó szobával, nyers árukészlettel és feldolgozott kész kalapokkal együtt eladni. Esetleg a berendezés és az áruaktár külön-külön is Grunblatt Antonia, Piata Avram Iancu II. 4000

Átköltözéseket helyben és vidékre nyitott és zárt butorszallító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít: **Éliás Lipót Fia** szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.